

THƯỜNG THỨC TÔN GIÁO

ĐÔI NÉT VỀ LÁ CỜ PHẬT GIÁO

LÊ TÂM ĐẮC^(*)

1. Sáng tạo ra lá cờ Phật giáo thế giới là Henry Steel Olcott (1832-1907), quốc tịch Hoa Kỳ, một người tiên phong trong việc khởi xướng và có nhiều đóng góp quan trọng đối với việc tổ chức và thực hiện phong trào chấn hưng Phật giáo tại Sri Lanka, cũng là phong trào chấn hưng Phật giáo của thế giới từ cuối thế kỉ XIX.

Năm 1875, sau khi kết hôn được 1 năm, Henry Steel Olcott đã cùng người vợ của mình, bà Helena Petrovna Blavatsky (người Nga), sáng lập ra Hội Linh Trí (Theosophical Society), một trong những hội Phật giáo đầu tiên ở Hoa Kỳ, đóng vai trò chính giúp người Hoa Kỳ đến với Phật giáo của Phương Đông. Trước khi đến với Phật giáo, vợ chồng Henry Steel Olcott theo đạo Tin Lành. Giải thích về nguyên nhân của việc thành lập Hội Linh Trí, Henry Steel Olcott cho rằng: "Người Kitô có hội truyền bá lời dạy của Chúa, thì tại sao chúng ta không lập hội để truyền bá lời Phật dạy?"⁽¹⁾.

Ngày 25 tháng 5 năm 1880, vợ chồng Henry Steel Olcott đã quy y Tam Bảo tại tu viện Wijananda ở Galle. "Như vậy, hai vị này là người Hoa Kỳ và người Châu Âu đầu tiên công khai và trịnh trọng trở thành tín đồ theo đạo Phật"⁽²⁾. Ông bà tự nguyện quy y Tam Bảo với một sự lí giải của những người từng theo đạo Tin Lành như sau: "Nếu đạo Phật chứa đựng một giáo thuyết độc đoán mà buộc chúng tôi phải chấp nhận, thì chúng tôi sẽ không thọ Tam quy ngũ giới và theo đạo Phật trong mười phút. Đạo Phật của chúng ta do Đức Đạo sư Thích Ca khai sáng, là đạo của trí tuệ, là linh hồn của tất cả những

tín ngưỡng thế giới cổ đại"⁽³⁾. Lập luận của H. Olcott có lẽ cũng là suy nghĩ của nhiều người Âu - Mỹ "cải đạo" theo Phật giáo.

Tại Colombo, thủ đô của Sri Lanka, H.Olcott đã thành lập được 7 chi nhánh thuộc Hội Linh Trí và một Hội Linh Trí Phật giáo (Buddhist Theosophical Society). Mô hình công việc tiến hành ở Sri Lanka được H.Olcott giải thích rõ ràng là học tập kiểu mẫu của Kitô giáo. Với mục đích như vậy, H.Olcott đã tiến hành xây dựng nhiều trường Phật học và những "Sunday school" cho hội viên của Hội. Sự khởi xướng của ông đã trở thành một cuộc vận động lâu dài và thành công đối với nền giáo dục Phật giáo theo kiểu Phương Tây tại Sri Lanka. Bên cạnh công tác giáo dục Phật giáo, H.Olcott còn tiến hành biên soạn các sách Phật học và giảng dạy giáo lí Phật giáo. Một trong những công trình tiêu biểu của ông là tác phẩm *Buddhist Catechism*.

2. Năm 1889, H.Olcott cùng Thượng tọa Susmangala, người Sri Lanka, đã sáng tạo ra lá cờ Phật giáo. Theo H.Olcott: "Nó (lá cờ Phật giáo) có thể được các quốc gia Phật giáo chấp nhận như một biểu tượng quốc tế cho tín ngưỡng của họ, giống như cây Thánh Giá với tín

*. ThS, Viện Nghiên cứu Tôn giáo.

1. Dẫn theo: Thích Nguyên Tạng. *Henry Steel Olcott và phong trào phục hưng Phật giáo tại Tích Lan*. Website: quangduc@quangduc.com), mục Phật giáo Quốc tế.

2. Thích Nguyên Tạng. *Henry Steel Olcott và phong trào phục hưng Phật giáo tại Tích Lan*. Website: quangduc@quangduc.com, mục Phật giáo Quốc tế.

3. Bài đã dẫn.

đồ Thiên Chúa giáo"⁽⁴⁾. Lá cờ Phật giáo được Sri Lanka công nhận và treo tại các ngôi chùa ở quốc gia này trong ngày lễ Phật Đản từ năm 1889. Tuy nhiên, lá cờ Phật giáo này chỉ được chính thức công nhận là Phật kì thế giới trong Hội nghị Hành chính Phật giáo Thế giới, họp tại Colombo (thủ đô của Sri Lanka) ngày 24 tháng 2 năm 1951.

Màu sắc của lá cờ Phật giáo thế giới được phỏng theo 6 màu sắc hào quang của Đức Phật. Cụ thể gồm các màu: xanh đậm, vàng, đỏ, cam (vàng đậm) và màu tổng hợp của 5 màu này. Về ý nghĩa, năm màu trong Phật kì tượng trưng cho năm căn:

- Màu xanh đậm: tượng trưng cho Định căn, vì màu xanh có nghĩa là Tam muội, là Đại không, chỉ sự bao la, vắng lặng, sáng suốt.

- Màu vàng: tượng trưng cho Niệm căn, vì có Niệm mới sinh Định từ đó mà phát Tuệ.

- Màu đỏ: tượng trưng cho Tinh Tấn căn, chỉ sự dũng mãnh của đức đại hùng, đại lực.

- Màu trắng: tượng trưng cho Tín căn, tức niềm tin không thay đổi, biểu hiện sự trong sạch của chân tâm. Trong Phật giáo, Tín là cội nguồn của đạo đức.

- Màu cam (vàng thẫm): tượng trưng cho Tuệ căn. Tuệ là kết tinh của Niệm, Định, cũng như màu vàng thẫm là sự kết tinh của màu vàng nhạt.

- Màu tổng hợp: tượng trưng cho sự viên dung, vô ngại của đạo Phật, biểu hiện cho việc không còn sự phân giới của từng sắc, từng căn.

Tóm lại, màu sắc của lá cờ Phật giáo biểu thị tinh thần thống nhất, đoàn kết và hoà hợp trong những người con Phật tại các tộc người, các quốc gia trên toàn thế giới⁽⁵⁾.

3. Tại Việt Nam, dưới sự chủ toạ của Hoà thượng Pháp chủ Phật giáo Tăng già Bắc Việt, trước sự chứng kiến của đại

diện Chính phủ Quốc gia Việt Nam (chính phủ ngụy quyền), của đại diện lãnh sự quán, đại sứ quán nước ngoài tại Hà Nội, của đông đảo Phật tử và nhân dân, Lễ thượng kì Phật giáo thế giới được tổ chức long trọng và trang nghiêm vào ngày Phật Đản mừng Tám tháng Tư năm Tân Mão (tức ngày 3/5/1951) tại chùa Quán Sứ, Hà Nội.

Trong tuyên bố khai mạc Lễ thượng kì, đại diện Ban Chấp hành Hội Phật giáo Thế giới, Thượng toạ Thích Tố Liên đã phát biểu: "... Phật giáo Việt Nam từ nay hân hạnh được sánh ngang với các nước Phật giáo trên thế giới, bằng chứng giờ phút thiêng liêng này, lá cờ biểu hiện của Phật giáo thế giới sẽ được dâng lên trước mặt mọi người. Như vậy, ánh hào quang của Phật Tổ từ nay sẽ được hiển hiện trên những màu sắc cao quý, thiêng liêng và pháp phối bay khắp nhân hoàn"⁽⁶⁾.

Trong lời đáp lễ, đại diện Thủ hiến Bắc Việt Dương Thiệu Chi, sau khi đánh giá cao tầm ảnh hưởng của việc Phật giáo Việt Nam gia nhập Phật giáo thế giới, đã nhấn mạnh đến sự hiện diện của Phật kì tại Việt Nam: "Từ nay ở thôn quê cũng như ở thành thị, lá cờ Phật giáo sẽ là một biểu tượng thiêng liêng mà mỗi khi nhìn thấy ta phải nhớ đến sự từ bi cao cả của Đức Phật... Hôm nay, lần đầu tiên đứng trước lá cờ hiệu của Phật giáo Thế giới, tôi thiết tha cầu nguyện Phật giáo chóng được thống nhất cả hình thức lẫn tinh thần, ngõ hầu đem lại cho nhân loại một kỉ nguyên mới trong khung cảnh an ninh và hoà bình vĩnh viễn"⁽⁷⁾./.

4. Dẫn theo: Minh Đức Bùi Ngọc Bách. *Ý nghĩa về lá cờ Phật giáo*. Webside: Nguoi Cu Si. Mục: Chùa chiến-Nghi lễ.

5. Xem: *Lá cờ Phật giáo thế giới vì đâu mà có?* Báo *Phương Tiện*, số 45, năm 1951, tr. 7-8; và Minh Đức Bùi Ngọc Bách. *Ý nghĩa về lá cờ Phật giáo*. Webside: Nguoi Cu Si. Mục: Chùa chiến - Nghi lễ.

6. *Bài diễn văn khai mạc nói về việc treo cờ Phật giáo thế giới*. Báo *Phương Tiện*, số 45, năm 1951, tr. 11.

7. Diễn văn của ông Dương Thiệu Chi-Đại diện ngài Thủ hiến Bắc Việt. Báo *Phương Tiện*, số 45, năm 1951, tr. 13.